Lífrænt bleikjueldi

Gunnar Á. Gunnarsson, framkvæmdastjóri Túns

tun@mmedia.is

Meginstoðir lífrænnar hugsunar:
Heilbrigð fæðukeðja

"Hlutverk lífrænnar framleiðslu, hvort sem um er að ræða landbúnað, úrvinnslu, dreifingu eða neyslu, er að viðhalda og styrkja ***heilbrigði vistkerfa og lífvera***, frá hinum smæstu jarðvegsörverum til manna."

"Lífrænn landbúnaður á að miða að því að viðhalda ***vistfræðilegu jafnvægi*** með réttum ræktunar- og eldisaðferðum, mótun búsvæða og lífkerfa, og verndun fjölbreytni í erfðaauðlindum og ræktun."

Heilbrigð fæðukeðja – Vistfræðilegt jafnvægi

Sanngjörn viðskipti – Umhyggja/Varúð

http://www.ifoam.org/about_ifoam/principles/index.html

Lífræni heimsmarkaðurinn:
Fjórföldun á áratug

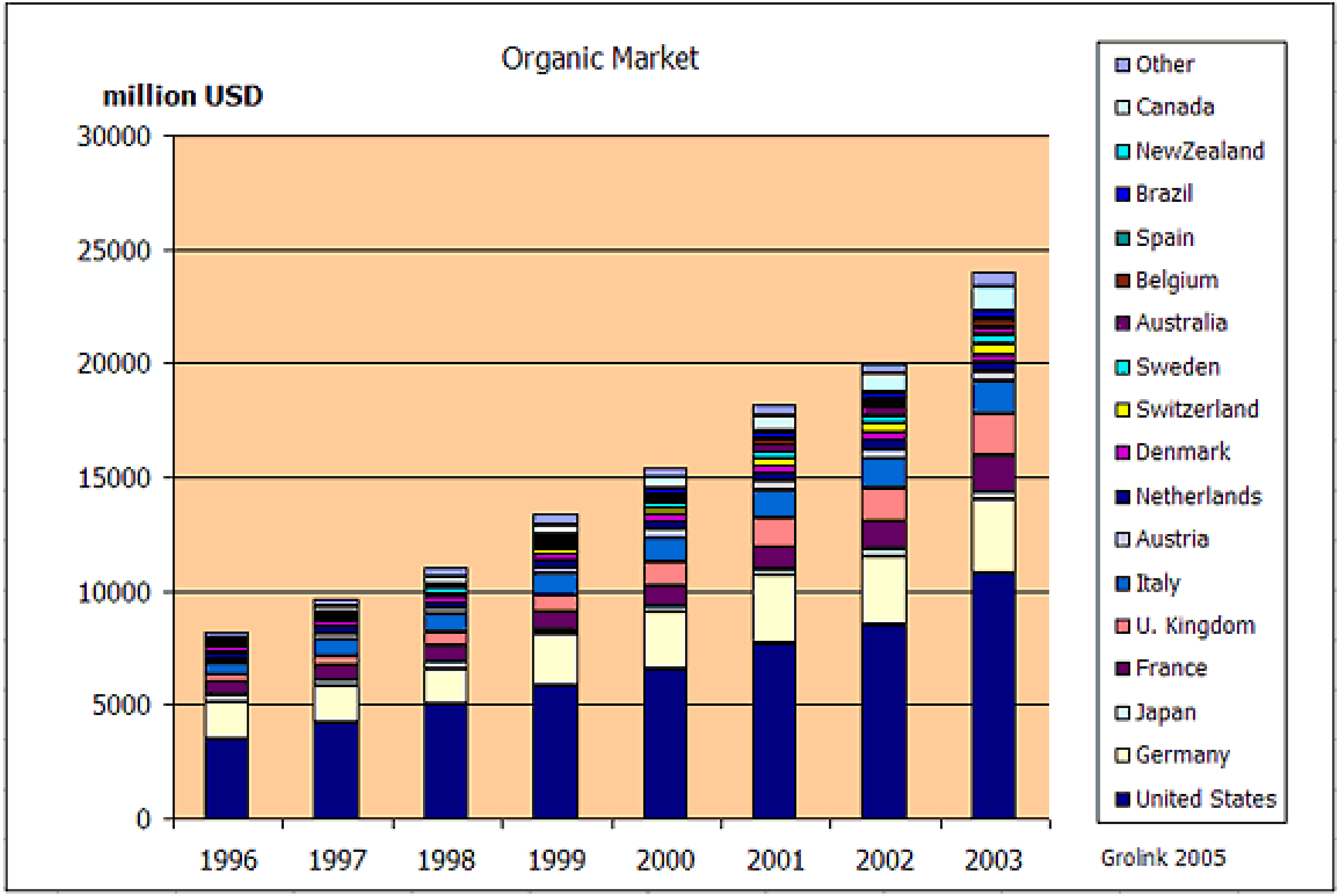

31300

2005

Lífrænn lífsstíll í sókn

- **Aukin eftirspurn** lífrænna matvæla almennt
- Kannanir benda til þess að bragð og heilnæmi, öryggi, náttúrulegur uppruni og dýravelferð, og andstaða við erfðabreyttar lífverur skýri þessa eftirspurn
- **Flestir tekjuhópar** kaupa nú reglulega lífrænar vörur
- **Lífræn veitingaþjónusta** er í örum vexti
- Þáttur í **manneldisstefnu** stjórnvalda, stofnana og fyrirtækja
- Aðferðin virðist skila **auknum gæðum** (*www.qlif.org*)

Lífræn fiskeldisframleiðsla

- Heimsframleiðsla nálgast 30.000 tonn/ári
- Ársframleiðsla Evrópulanda er 15-20.000 tonn
- Spáð mikilli aukningu næstu árin
- A.m.k. 25 lönd stunda lífrænt fiskeldi
- 15 tegundir sjó- og vatnafiska, rækju og skelfiska
- Enn er mjög lítil framleiðsla á lífrænni bleikju

Vottað lífrænt fiskeldi í Evrópu
- áætluð ársframleiðsla 2005/2006 -

Tegund	*Framleiðslulönd*	*Magn (í tonnum)*
Þorskur	*Bretland; Noregur*	4-5000
Lax	*Frakkland, Írland, Noregur, Bretland*	11000
Silungur (trout)	*Austurríki, Danmörk, Bretland*	380
Regnbogi	*Danmörk, Frakkland, Þýskaland, Írland, Ítalía, Spánn, (Svíþjóð), Sviss*	780
Bleikja	*Þýskaland, (Noregur) o.fl.*	10
Vatnakarpi	*Austurríki, Þýskaland, Ungverjaland, Ísrael*	80-100
Barri & Kólguflekkur	*Frakkland o.fl.*	300
Beitarfiskur (Tilapia)	*Israel*	20
Styrja (Sturgeon)	*Spánn*	200
Gedduborri (Pikeperch)	*Ungverjaland*	n.hdr.
Kræklingur	*Írland*	900

Lífrænt fiskeldi:
Staðlar og vottun

- Vottunarstofur leiða þróunina
- IFOAM – Alþjóðahreyfingin setur almennar reglur
- ESB og USDA vinna að reglum
- Nokkur ríki setja reglugerðir
  (DK – FR – UK – AU)
- Fyrstu reglur á Íslandi 2001

Lífrænt bleikjueldi:
Umhverfi og velferð í fyrirrúmi

Meginþættir í stöðlum:

- Aðlögunartími
- Rýmiskröfur
- Lífrænt fóður
- Náttúruleg aukefni
- Erfðabreytt bannað
- Lyfjanotkun takmörkuð
- Tvöfaldur útskilnaðartími

Lífrænt bleikjueldi:
Efasemdir – álitamál – ágreiningur

- Ásættanlegur þéttleiki
- Ásættanlegar varnir gegn affalls- og erfðamengun
- Fjarlægðamörk frá H eldisstöðvum
- Notkun kornvöru í fóðri
- Notkun (gervi-/framandi/náttúrulegra) litarefna
- Vottunarkrafa á sjávarfang

Lífrænt bleikjueldi:
Samkeppnishæfi og ímynd

- Samkeppnisstaða á lífrænum mörkuðum er almennt veik – Ísland er ekki með
- Ímyndin stenst heldur ekki alltaf við nánari skoðun
- Þörf er á fjárfestingu í þróun lífrænna eldisaðferða
- Ný útgjöld: Aðlögunarkostnaður, dýrara fóður, vottunargjöld og (tímabundinn?) samdráttur í uppskeru

Lífrænt bleikjueldi:
Samkeppnishæfi og ímynd

- Forskot Íslands: Mikil þekking og reynsla af bleikjueldi, sterk markaðsstaða, nægt landrými og vatn
- Er völ á aðlögunarstyrkjum frá hinu opinbera?
- Lífræni markaðurinn er vaxandi – skortur er á lífrænni vöru í flestum viðskiptalöndum okkar
- Lífrænn eldisfiskur skilar háum verðum; líklegt að verðmunur minnki þegar framboð eykst

Lífrænt bleikjueldi:
Ísland verði virkur þátttakandi

- Ísland taki virkan þátt í alþjóðlegu staðlastarfi
- Víðtækt samráð ólíkra hagsmuna verði viðhaft
- Úttekt fari fram á forsendum aðlögunar
- Aðlögunarstuðningur verði veittur
- Tilraunaverkefni verði hrundið af stað
- Markmið verði sett – t.d. 5% árið 2010 og 10% árið 2015

Lífrænt bleikjueldi:
Hversvegna?

VOTTAÐ LÍFRÆNT TÚN

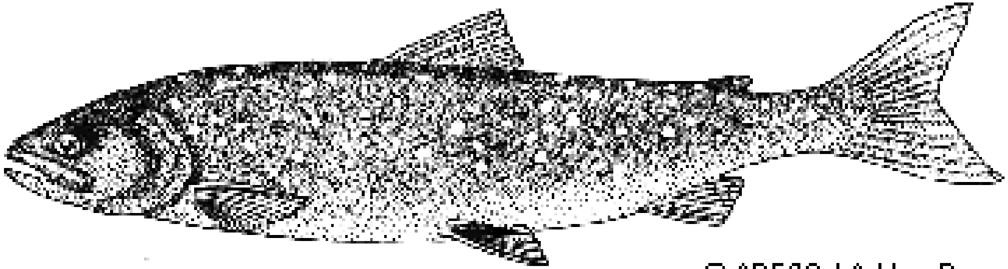

© ADF&G / Ashley Dean

Lífrænt bleikjueldi er leið til að:

- *færa greinina í heild framávið í umhverfismálum,*
- *þróa sjálfbærni og heilbrigði,*
- *þróa heilnæmi afurða,*
- *efla traust og gegnsæi á markaði – og –*
- *skapa nýja markaði fyrir íslenska hágæðavöru*